

“מפגש חיובי בין יהודים וערבים לפני המלחמה יכול למתן רגשות שליליים ”להגביר אמפתיה בין הצדדים”

בין יולי 2021 לאוקטובר 2023 נערכו באקורד מספר מחקרים לבחינת היחסים בין אזרחים יהודים וערבים בזירות שונות בחברה הישראלית, כמו למשל, מחקר סטודנטים באקדמיה, מחקר תושבים בערים מעורבות ומחקר העוסק במרחבי תעסוקה משותפים. מחקרים אלו בחנו לעומק תפיסות, רגשות ועמדות של יהודים וערבים, וכן מגמות בשינוי היחסים.

מחקרים שנעשו אחרי ה-7.10 ובתקופת המלחמה הראו, באופן לא מפתיע, נתונים קשים: עליה בתחושת האיום של שתי הקבוצות, חשש מהקבוצה השנייה, הקצנה משמעותית ברגשות של כעס ושנאה (של יהודים כלפי ערבים) ותפיסה מוטעית לפיה הצד השני תומך באלימות יותר ממה שהוא תומך בפועל. ממצאים נוספים ניתן למצוא במחקר עומק בנושא מגמות ביחסים בין האזרחים היהודים בישראל בעקבות מלחמת חרבות ברזל, בקישור הבא: <https://achord.Polyeda.com/Surveys> (...).

מחקרים אחרים חשפו נתון משמעותי, שחזר על עצמו בכל זירות המפגש בין ערבים ויהודים: מפגש חיובי בין ערבים ויהודים לפני המלחמה סייע במיתון הרגשות הקשים במהלך המלחמה, והגביר נכונות לקרבה הדדית.

איך זה בא לידי ביטוי?

באקדמיה למשל, ככל שתדירות המפגש החיובי בין ערבים ויהודים בקמפוס היא גבוהה, כך גם עולה הנכונות ללמוד יחד, להשתתף בפעילות חברתית משותפת, לכתוב עבודה ביחד, לגור יחד במעונות ולהיות בקשר חברי.

בקרב תושבים בערים מעורבות, אנו רואים שאינטראקציה חיובית מרגיעה את חווית הפחד ומחלישה תפיסות מכלילות וסטריאוטיפיות על הקבוצה השנייה, ובכך מגבירה נכונות למגע נוסף. בהשוואה לתושבי ערים הומוגניות, יהודים וערבים החיים בערים מעורבות וחווים אינטראקציה יומיומית עם הקבוצה השנייה, מדווחים על רמות נמוכות יותר של פחד וכעס ורמות גבוהות יותר של אמפתיה כלפי הקבוצה השנייה.

באופן כללי, מצאנו שככל שתדירות המפגש החיובי בין יהודים וערבים טרם המלחמה הייתה גבוהה, כך פוחתות כוונות התנהגות שליליות כעת.

למה זה כל כך משמעותי?

קודם כל, כי זהו נתון שחוזר על עצמו בצורה מובהקת במספר מחקרים שונים, והדבר מחזק את אמינותו.

אך חשוב מכן, בתקופות של הסלמה ביטחונית או מלחמה, מתגברים רגשות של פחד וחוסר ביטחון ביחסים בין יהודים וערבים, אשר יכולים לחזק תפיסות סטריאוטיפיות של כל קבוצה על הקבוצה השנייה, ולהוביל לחוסר נכונות למפגש. כך נוצר מעגל של ריחוק והימנעות ממפגש ושיח בין יהודים וערבים. אולם, כפי שהראו כל המחקרים שערכנו בנוגע ליחסי יהודים ערבים, מפגשים חיוביים תדירים בין יהודים וערבים מהווים גורם אשר ממתן רגשות שליליים.

אל מול נרטיבים חלקיים ולעיתים חד צדדיים אליהם נחשפת כל קבוצה וכן קולות קשים שעולים בתקופה הזו המנציחים נפרדות, שימור מפגשים יומיומיים כגון עבודה על פרויקטים משותפים, קבלת שירות ומתן שירות, ואפילו ברכת שלום ברחוב יכולים לעשות הבדל משמעותי בטיב היחסים בין יהודים וערבים.

נתונים להמחשה:

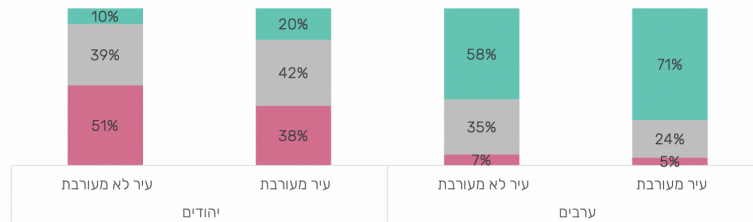
מתוך מחקר המנתח יחסי יהודים ערבים בערים מעורבות (למחקר המלא ליחצו כאן):

מפגש במרחבי לימודים: יהודים וערבים שגרים בעיר מעורבת מעוניינים יותר ללמוד עם הקבוצה השנייה בהשוואה לאלה שגרים בערים הומוגניות

ללמוד עם [קבוצת החוץ] באותו קורס או תכנית לימודים

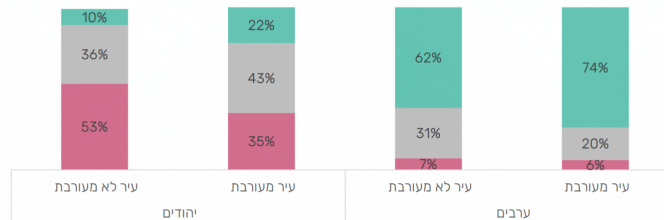
■ מידה גבוהה ■ מידה בינונית ■ מידה נמוכה

מפגש במרחבי תעסוקה- יהודים שגרים בעיר מעורבת יותר מעוניינים לעבוד עם ערבים באותו צוות/ ארגון בהשוואה ליהודים שגרים בערים הומוגניות.

לעבוד עם [קבוצת החוץ] באותו צוות/ ארגון

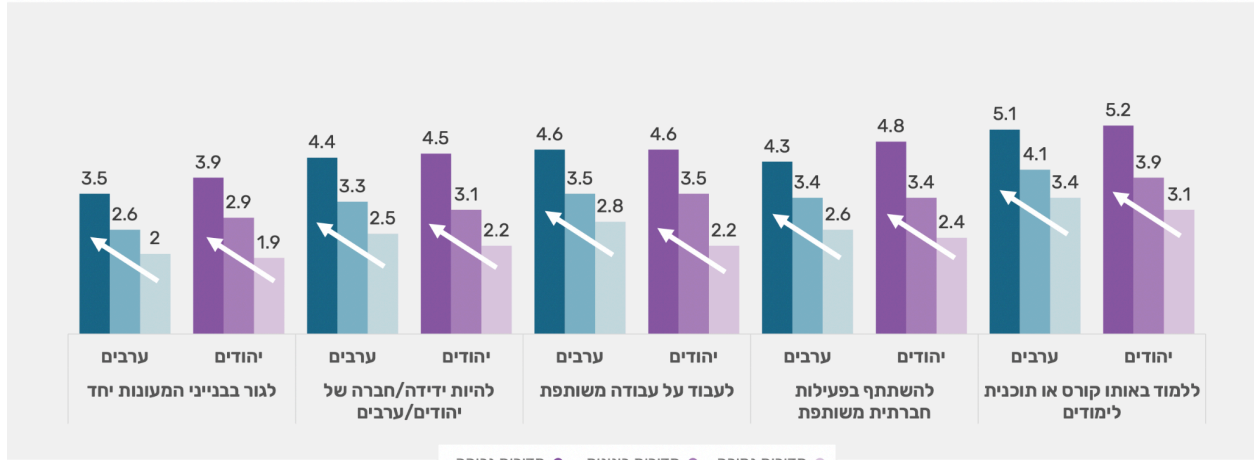
■ מידה גבוהה ■ מידה בינונית ■ מידה נמוכה

מתוך מחקר יחסי סטודנטים יהודים וערבים באקדמיה (אל המחקר המלא ליחצו כאן):

ככל שהתדירות של מפגש חיובי קודם בקמפוס עולה, עולה הנכונות לקרבה בקרב סטודנטים וסטודנטיות ערבים ויהודים

בסמסטר האחרון, באיזו תדירות היה לך מפגש חיובי עם ערבים/ יהודים בקמפוס; סולם: (1- כלל לא, 6 במידה רבה), מדגם לאחר הפעלת משקולות-ערבים: 125, יהודים: 572

מתוך מחקר עומק כללי על יחסי יהודים ערבים (את המחקר המלא ניתן לראות כאן):

כיצד ניתן לשקם את היחסים בין יהודים וערבים ולהפחית את כוונת ההתנהגות השלילית?

